

کارگاه «تحلیل داده های متنی با استفاده از نرم افزار Atlas.ti در پژوهش های اجتماعی

کیفی»

امروزه برای انجام پژوهش های علمی، از جمله تحقیقات علوم انسانی و اجتماعی، یاری گرفتن از نرم افزارها اهمیت غیرقابل انکاری دارد. نرم افزارها در این تحقیقات در زمینه هایی چون طبقه بندی، آرشیو کردن، کمک به تحلیل، ترسیم و پیشنهاد مدل و حتی اصلاح یافته ها به محققان مدد می رسانند. پژوهش های کیفی نیز در چند دهه اخیر متوجه نیاز خود به این دست نرم افزارها شده اند و کوشیده اند با ارتقاء آنان، به طور فزاینده، از ظرفیت آنها برای بهبود کیفیت تحقیقات شان بهره ببرند. برای انجام پژوهش های کیفی، نرم افزارهای مختلفی- از جمله Maxqda، Nvivo و غیره- وجود دارد که در عین هم پوشانی تفاوت هایی نیز باهم دارند. یکی از جدیدترین نرم افزارهای این حوزه Atlas.ti است.

این نرم افزار علاوه بر اینکه محیط گرافیکی جذاب و نسبتا ساده ای برای کاربران و محققان دارد، کاربردهای مختلفی برای تحقیق در اختیار محقق می گذارد. از جمله امکان کد گذاری باز، محوری و گزینشی، ایجاد آرشیوی از کدها، یادداشت و توضیحات ضروری، امکان طراحی مدل مفهومی و غیره. همچنین، علاوه بر تحلیل متن، این نرم افزار امکان تحلیل مطالب در قالب صوت، عکس و فیلم را نیز ممکن می کند. به همین جهت Atlas.ti نرم افزاری است که قابلیت استفاده در تحقیقات کیفی برای دانشجویان، اساتید و محققان رشته های مختلفی مانند علوم اجتماعی، روانشناسی، علوم تربیتی، علوم سیاسی، اقتصاد، مطالعات فرهنگی، پزشکی، انسان شناسی، باستان شناسی، جغرافیا و غیره را دارد. Atlas.ti همانند یک دستیار پژوهشی کارآمد می تواند به محقق در انجام هرچه بهتر تحقیق و افزایش کیفیت آن کمک کند. در این کارگاه در کنار اشاره به علل اهمیت و استفاده از پژوهش کیفی، و مبانی پارادایمی و روش شناختی آن، بر آشنایی و کار با این نرم افزار و همچنین پیاده سازی مباحث کارگاه بر روی متن مصاحبه های تحقیقات واقعی متمرکز می شود. این کارگاه می کوشد فتح بایی برای محققان و علاقمندان این حوزه باشد تا به طور فزاینده توانایی ها و دانش خود را در زمینه پژوهش های کیفی و کار با Atlas.ti ارتقاء دهند. جلسات و محورهای کارگاه به شرح زیر است:

جلسه اول

بنیان های فلسفی روش پژوهش کیفی در علوم اجتماعی

- مبانی فلسفی
- مبانی پارادایمی
- ماهیت هستی شناسی
- ماهیت معرفت شناسی
- ماهیت روش شناسی
- موارد کاربرد نرم افزار Atlas.ti در تحقیقات کیفی
- ظرفیت های نرم افزار Atlas.ti در تحقیقات کیفی
- محدودیت های نرم افزار Atlas.ti در تحقیقات کیفی

جلسه دوم

مراحل اساسی پژوهش کیفی در علوم اجتماعی

- پیاده سازی داده ها در نرم افزار Atlas. ti
- تحلیل و تفسیر داده ها (کدگذاری سه گانه باز، محتوایی و نظری) با استفاده از نرم افزار Atlas.ti
 - کدگذاری باز به کمک نرم افزار Atlas.ti
 - کدگذاری محوری به کمک نرم افزار Atlas.ti
 - کدگذاری نظری به کمک نرم افزار Atlas.ti
- ارائه مدل مفهومی به کمک نرم افزار Atlas.ti
- ارائه ی نظریه ی زمینه ای با کمک نرم افزار Atlas.ti
- قابلیت اعتماد پژوهش به کمک نرم افزار Atlas.ti
 - اعتبارپذیری به کمک نرم افزار Atlas.ti
 - انتقال پذیری به کمک نرم افزار Atlas.ti
 - قابلیت اطمینان به کمک نرم افزار Atlas.ti
 - تاییدپذیری به کمک نرم افزار Atlas.ti

جلسه سوم

معرفی نرم افزار Atlas. ti کاربردها و آموزش عملی کار با آن جهت تحلیل متن

- معرفی نرم افزار Atlas.ti
- کاربردهای نرم افزار Atlas.ti در پژوهش کیفی
- آشنایی با محیط و عناصر کاربردی نرم افزار Atlas. ti
- آموزش عملی کدگذاری های باز، محتوایی و نظری با نرم افزار Atlas. ti
- ایجاد آرشیو کدها در نرم افزار Atlas. ti
- آموزش ترسیم مدل مفهومی با استفاده از Atlas. ti
- آموزش ساختن نظریه زمینه ای به کمک نرم افزار Atlas. ti
- انجام نمونه عملی و واقعی کار با نرم افزار جهت تحلیل متن مصاحبه ها